

Uporaba računalniških programov pri pouku družbe v 5. razredu osnovne šole

The Use of Computer Programs at Lesson of Society in the 5th Class of Primary School

Slavka Kozel

OŠ Trzin, Mengeška 7b, 1236 Trzin
slavka.kozel@gmail.com

Povzetek

V prispevku je predstavljen pomen uporabe IKT v vzgojno-izobraževalnem procesu, varna uporaba interneta in elektronske pošte ter možnosti uporabe računalniških programov Microsoft Power Point in Slikar pri pouku v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju. Predstavljen je primer sodelovalnega učenja med petošolci in vključitev didaktične sestavljanke, ki jo učenci oblikujejo s pomočjo programa na spletni strani in jo v reševanje po elektronski pošti pošljejo sošolcu.

Ob sodelovalnem učenju usvajajo nove pojme, razvijajo dobre medsebojne odnose, oblikujejo pozitivno samopodobo in nadgrajujejo znanje s področja računalništva.

Ključne besede: Microsoft Power Point, IKT tehnologija, e-mail, sodelovalno učenje, sestavljanke, kmečke hiše na Slovenskem

Abstract

The article presents the importance of using information and communication technology in educational process, the safe use of Internet and e-mail and the possibility of using the computer programme Microsoft Power Point in the second triennium of primary school. An example of collaborative learning between pupils of the fifth class is presented. The pupils form a didactic puzzle through the programme on the website and they send it by e-mail to schoolmates to solve it. Through cooperative learning the students assimilate new concepts, develop good relationships, develop positive self-esteem and build up skills in computer science.

Keywords: Microsoft Power Point, Information and Communication Technology, e-mail, cooperative learning, puzzles, farmhouses in Slovenia

1 Uvod

V današnjem času je narejen skokovit napredek na področju razvoja in uporabe IKT. Iz orodja za lažje opravljanje raznovrstnih aktivnosti se je vloga IKT spremenila v faktor družbenih sprememb.

Znanje postaja vir konkurenčne prednosti in pokazatelj družbenega razvoja. Glavni namen uvajanja IKT v izobraževanje je bolj učinkovito učenje in kvalitetnejše znanje. Spremenjena tehnologija je v izobraževanje prinesla spremenjene, oziroma nove metode in oblike dela. Učenec je aktiven, samostojen, tempo dela pa lahko prilagaja svojim sposobnostim. Z uvajanjem e-izobraževanja se spreminja tudi težišče učiteljeve vloge. Poleg temeljitega načrtovanja pouka (postavljanja učnih ciljev, izbora in organizacije vsebine, priprave virov znanja...), izvajanja in preverjanja, se mora dodatno izobraževati in timsko sodelovati z drugimi učitelji na šoli, saj so e-gradiva plod strokovnega dela več oseb.

2 Sodelovalno učenje

Sodelovalno učenje je po Kaganu "delo (učenje) v majhnih skupinah, ki je oblikovano tako, da vsak učenec doseže najboljši učinek pri lastnem učenju, pomaga pa tudi drugim, da dosežejo vsi kar najboljše rezultate. Osrednje mesto pri tem ima interakcija v skupini." (Peklač, 2001)

Učenje vedno poteka v nekem socialnem okolju, interakciji z drugimi ljudmi. Učitelji moramo učencem v procesu šolskega učenja dati možnost za sodelovanje z drugimi otroki. Sodelovalno učenje je ena izmed oblik dela, ki učencem to nudi.

Za pravo sodelovanje v skupini je potrebno upoštevati osnovna načela, ki jih vključuje sodelovalno učenje:

- Pozitivna povezanost učencev;
- Interakcija med učenci;
- Odgovornost vsakega posameznika;
- Uporaba sodelovalnih veščin.

Izkušnje, ki jih učenci ob takem delu pridobijo, so jim v pomoč pri pridobivanju lastnega znanja in pri oblikovanju celotne osebnosti. Krepitev medsebojnih odnosov vpliva tudi na ugodno razredno klimo in zvišuje motivacijo učencev za šolsko delo.

3 Računalnik in sodelovalno učenje

Družbe in izobraževalni sistemi se hitro spreminjajo. Na izobraževanje močno vpliva tudi razvoj tehnologije. V izobraževanju se vedno bolj uporabljajo multimedijски računalniki, računalnik pa postaja tudi orodje za povečevanje sodelovalnega učenja med učenci, predvsem pri problemsko zasnovanem učenju. Pri tem so se razvile različne interakcije:

- Z računalnikom: učitelja v izobraževalnem procesu zamenja računalnik;
- V relaciji do računalnika: računalnik je posrednik pri izmenjavi informacij med učiteljem in učencem;
- Pri računalniku: majhna skupina učencev istočasno dela na istem računalniškem problemu;
- S pomočjo računalnika: ločenost v prostoru in času – učenje na daljavo;
- Okoli računalnika: vključenost računalnika v računalniško učilnico za čim bolj učinkovito delo.

Učenci v sodobni šoli so vse bolj raznoliki tako glede psiholoških kot tudi socialnih, kulturnih in jezikovnih lastnosti. Učiteljeva temeljna naloga je, da jih spodbuja k prevzemanju aktivnejše vloge pri učenju – da prevzemajo večjo odgovornost za lastno učenje.

4 Informacijska pismenost

»Informacijska pismenost je splošno opredeljena kot sposobnost opredelitve informacijske potrebe, pridobivanja, vrednotenja in uporabe informacij iz različnih virov. Je razširjen koncept tradicionalne pismenosti, ker se veže na uporabo kateregakoli sistema znakov in vključuje razumevanje in ustvarjalno uporabo informacij, posredovanih tudi s sodobno računalniško, komunikacijsko in reprodukcijsko tehnologijo.« (Novljan, 2002, str. 10)

Splošno bistvo informacijske pismenosti je najti, ovrednotiti in uporabiti informacijske vire. Informacijsko pismena oseba prepozna informacijsko potrebo, jo opredeli, zna učinkovito in uspešno uporabljati vire in strategije informacijskega poizvedovanja, kritično ovrednoti informacije, zna učinkovito in ustvarjalno uporabiti informacije, uporablja ustrezne elemente za ocenjevanje dela ter razume gospodarski, kulturni, zakonski in družbeni pomen informacij in jih uporablja etično in zakonito.

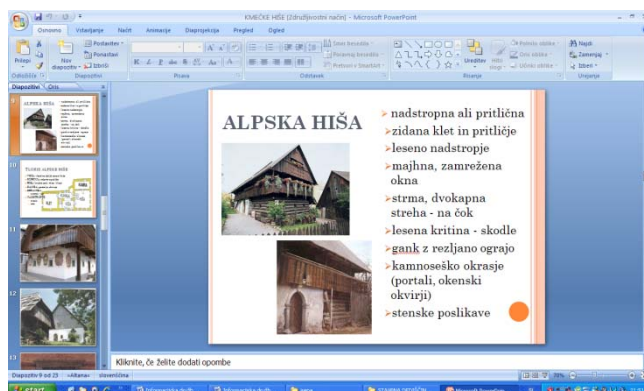
Informacijska pismenost je skupna vsem strokam, učnim okoljem in ravnam izobraževanja. Z razvojem interneta se povečuje dostopnost izobraževanja, seveda pa se spreminja tudi proces poučevanja in učenja, organiziranost, upravljanje in vodenje izobraževanj. Za pridobivanje informacijske pismenosti je nujen stalen razvoj na vseh stopnjah formalnega izobraževanja – osnovnega, srednjega in višjega/visokega.

Pismenost postaja v sodobnem svetu čedalje bolj pomembna, saj človeku kot vse življenje učečemu se bitju pomaga pri učenju in pri kakovostnem preživljanju prostega časa. Sodobne IKT, ki so sicer produkt družbenega razvoja in znanja, omogočajo nadaljnji razvoj, hkrati pa spreminjajo družbo in posameznika.

5 Vključitev IKT v učni proces v 5. razredu

- *Posredovanje nove učne snovi*

S pomočjo programa Power Point sem učencem pri uri družbe predstavila tipične kmečke hiše na Slovenskem.

Slika 1: Posredovanje nove učne snovi

- ***Oblikovanje skupin in sodelovalno učenje***

V ovojnice sem predhodno pripravila koščke slik različnih kmečkih hiš. Vsak učenec je iz ovojnice vzel košček in v razredu poiskal sošolce, ki so skupaj sestavili sliko kmečke hiše. Na ta način so se učenci razvrstili v pet skupin. Učenci so v skupini dobili nalogo oblikovati miselni vzorec ključnih besed, ki opisujejo tipično kmečko hišo, ki je bila zastopana s sliko na sestavljanke. Ko so končali z delom, so s pomočjo izdelanega miselnega vzorca sošolcem hišo opisali.

- ***Delo v računalniški učilnici***

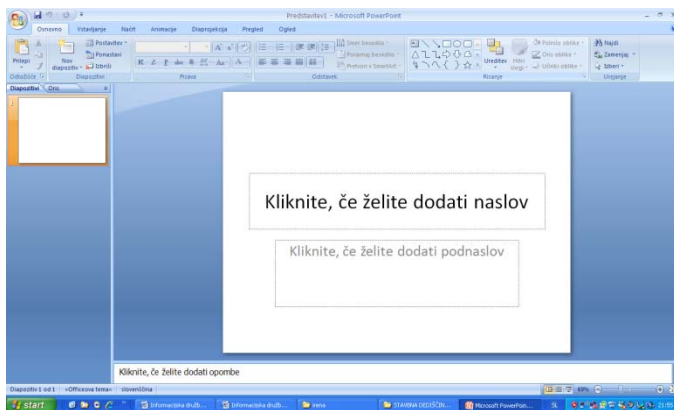
Učencem sem predstavila cilje dela v računalniški učilnici:

- Naučili se bomo izdelati sliko kmečkih hiš z izrezki tipičnih značilnosti in jih s pomočjo računalniškega programa Power Point predstavili sošolcem;
- S pomočjo programa na spletu se bomo naučili izdelati sestavljanke.
- Sestavljanke bomo po elektronski pošti poslali sošolcu v reševanje.

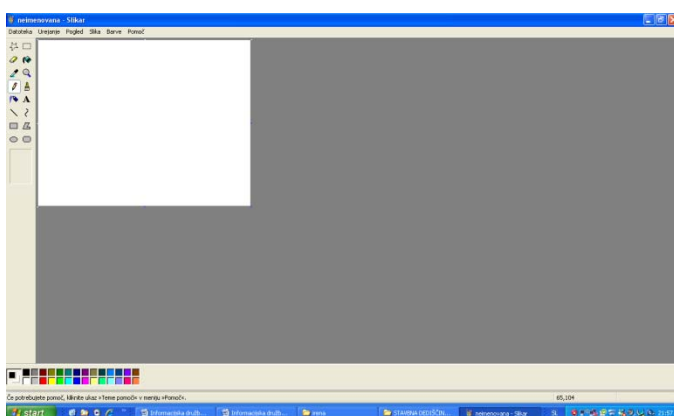
Učencem sem predstavila spletne strani, s pomočjo katerih sem pripravila predstavitev kmečkih hiš na Slovenskem. Pokazala sem jim način prenosa slik z internetnih strani v nov dokument.

Učenci so samostojno ustvarili nabor slik kmečkih hiš.

V programih, ki smo jih kasneje uporabljali pri delu (Power Point, Slikar), smo si skupaj ogledali orodne vrstice, orodja in nastavitve.

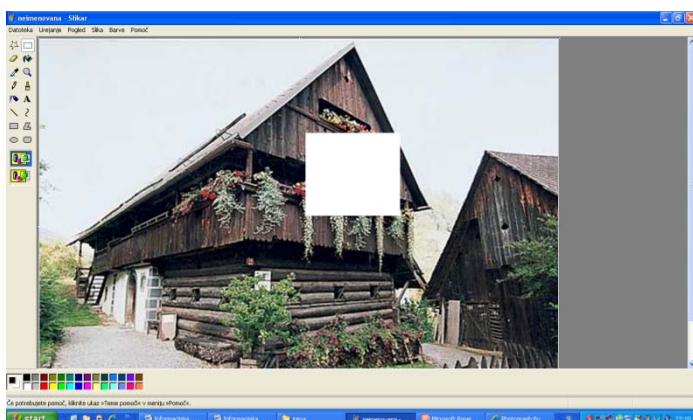

Slika 2: Pregled orodnih vrstic v Power Pointu

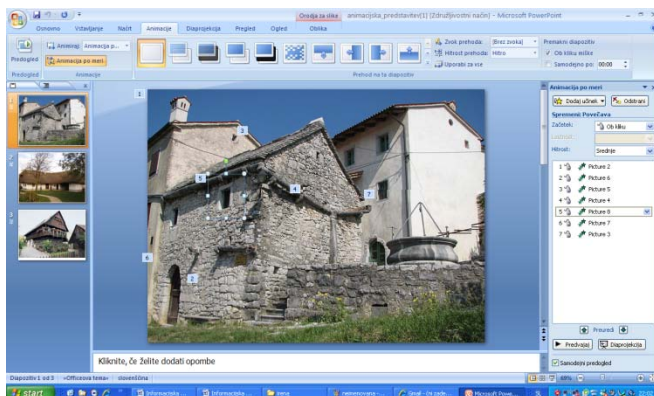
Slika 3: Pregled orodnih vrstic v Slikarju

Učence sem po korakih vodila k prenosu slike kmečke hiše v programa Power Point in Slikar. Demonstrirala sem uporabo orodja v Slikarju pri oblikovanju izrezkov in njihov prenos na sliko v Power Pointu. Učenci so nato samostojno nadaljevali z delom, jaz pa sem jim nudila pomoč, če so jo potrebovali.

Slika 4: Priprava izrezkov

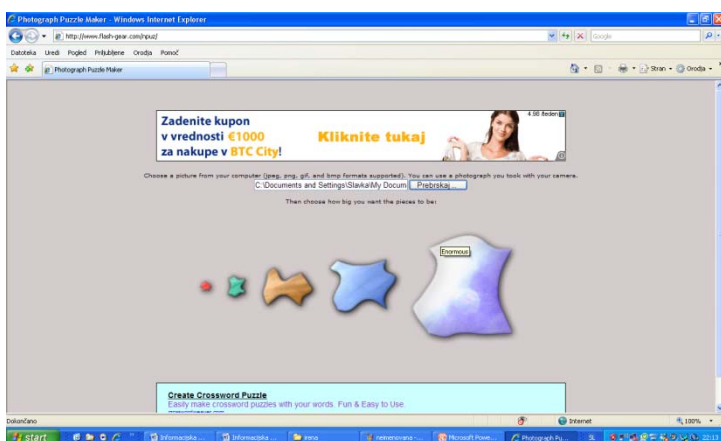
Ko so učenci izdelali vse izrezke, smo oblikovali animacije in pripravili projekcije.

Slika 5: Oblikovanje animacije

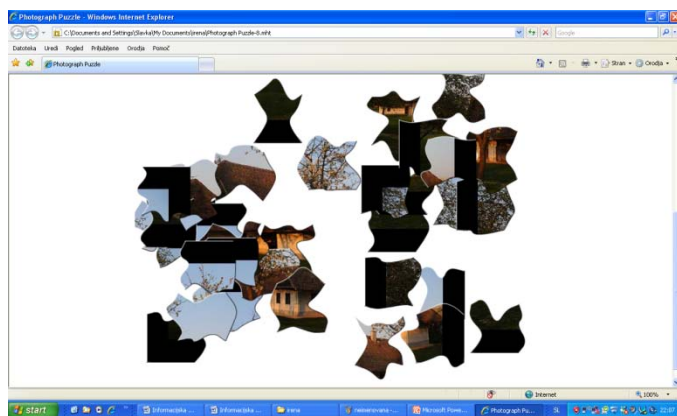
Nekaj učencev je predstavilo svoje projekcije sošolcem. Skupaj smo jih ovrednotili in poiskali še posebej uspešne rešitve in možne izboljšave.

Ob zaključku učne ure smo s pomočjo programa Photograph Puzzle Maker iz ene izmed tipičnih kmečkih hiš oblikovali sestavljanke.

Slika 6: Program Photograph Puzzle Maker

Program zažene stran, kjer lahko oblikujemo sestavljanke. S klikom na ukaz *Prebrskaj*, izberemo sliko iz shranjenega dokumenta. S klikom iz galerije danih delov izberemo velikost delčkov sestavljanke in program samodejno ustvari sestavljanke.

Slika 7: Program ustvari sestavljanjo

Sestavljanjo smo shranili kot dokument v računalniku in jo po elektronski pošti poslali sošolcu, da je po elementih prepoznal hišo in sestavil delčke sestavljanke v celoto.

6 Zaključek

Šola je izobraževalna ustanova, ki mladim generacijam prenaša znanje in kulturo. Družba vse bolj temelji na sodelovanju in ustvarjalnosti, zato je vloga šole tudi ta, da učence pripravlja na odgovorno sprejemanje odločitev pri skupnih nalogah, jih informacijsko opismeni in pripravi za vseživljenjsko učenje.

Pri vključevanju IKT v učno delo v 5. razredu sem dosegla zastavljene cilje. Učenci so bili pri delu izredno aktivni, domiselni, samostojni in kreativni. Med seboj so sodelovali, drug drugemu pomagali in tako oblikovali tesnejše medsebojne odnose. Uspešno so izdelali predstavitev v Power Pointu, oblikovali sestavljanjo in jo poslali po elektronski pošti. Nadgradili so svoje znanje na področju uporabe računalnika in ob zaključku prav vsi doživeli uspeh.

Literatura in viri

Novljan, S. (2002). Informacijska pismenost. Knjižnica, 46, št. 4, str. 7-24

Peklaj, Cirila (2001). Sodelovalno učenje ali kdaj več glav več ve. Ljubljana: DZS.

Pinterič, U. in Grivec, M. (2007). Informacijsko komunikacijske tehnologije v sodobni družbi: Multidisciplinarni pogledi. Nova Gorica: Fakulteta za uporabne družbene študije.

Sušec, Z. in Žumer, F. (2001). Učni načrt. Izbirni predmet: program osnovnošolskega izobraževanja. Informacijsko opismenjevanje. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

<http://www.beeperworld.de/members29/>

<http://www.flash-gear.com/npuz/>

<http://www.simos.si/pdf/5022-1010.htm>

<http://sodelovalnoucenje.wikispaces.com/>